

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2007/4596
Karar No : 2009/5448

Davacı : İzmir Otobüs ve Terminal İşletmeleri A.Ş.

Vekili : Av. Yavuz Atalay
Kemalpaşa Cad. No:1 Işıkkent/İzmir

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza, B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Davanın Özeti : İzmir Otobüs ve Terminal İşletmeleri A.Ş. (İZOTAŞ)'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi uyarınca hâkim durumunu kötüye kullandığı belirtilerek tesis edilen Rekabet Kurulu'nun 11.01.2007 tarih ve 07-01/1-1 sayılı kararının; önceki karar yargı kararıyla iptal edildiğinden, yeniden bir soruşturma açılarak bir karar alınması gerektiği, şehirlerarası otobüs ücretlerine müdahale edilmediği, kaldı ki müdahale edilmesinde şirketin bir menfaatinin bulunmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davacı şirketin, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlâl ettiğinin yapılan soruşturma sonucunda saptandığı, davacının sözleşme hükmünden ve hâkim durumundan aldığı güçle rekabeti ortadan kaldırdığı, davacı şirketin yönetim kurulunda görev alanların aynı zamanda otobüs şirketlerinin yöneticileri olduğu, fiyatın belirlenmesinde bir menfaatlerinin bulunmadığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi : Dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerin, mevzuat hükümleriyle birlikte incelenmesinden; İzmir şehirlerarası otobüs terminali işletmeciliği pazarında hâkim durumda bulunan davacı şirketin, bu hâkim durumundan yararlanarak, kiracılık sözleşmelerine 8.16. maddesindeki hükmü koymak, sözleşmelerindeki bu hükümden yararlanarak, karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında faaliyet gösteren teşebbüsleri, aralarındaki fiyat rekabetini ortadan kaldırır mahiyette anlaşmalar yapmaya zorlamak, terminal bünyesinde kurduğu denetim sistemiyle, bu anlaşmalara uyulup uyulmadığını denetlemek ve seyahat firmalarına anlaşmalara uyulmaması durumunda yaptırım uygulamak suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlâl ettiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, açıkça 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlâl eden davacıya, dava konusu Rekabet Kurulu kararıyla, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idarî para cezası verilmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Birgül KURT'un Düşüncesi : Dava, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edildiği belirtilerek verilen Rekabet Kurulu'nun 11.01.2007 tarih ve 07-01/1-1 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2007/4596
Karar No : 2009/5448

4054 sayılı Yasanın 6. maddesinde; " Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır.

Kötüye kullanma halleri özellikle şunlardır:

a) Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,

b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,*

c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,

d) Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması." hükmü yer almıştır.

Dosyanın incelenmesinden, İZOTAŞ'nin İzmir ili şehirlerarası otobüs terminali işletmeciliği pazarında hakim durumda bulunduğu, pazardaki hakim durumundan yararlanarak; Otobüs Terminali Kiracılık Sözleşmeleri'nin 8.16. maddesine; "Kiracı, EBODve İZOTAŞ'ın otobüs işletmeciliği ve taşımalara ilişkin olarak belirleyeceği esaslara ve ücret tarifelerine kesinlikle uymayı kabul, beyan ve taahhüt eder " şeklindeki hükmü koyup, Kiracılık Sözleşmelerinin yukarıda yer verilen hükmünden yararlanarak,-karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında faaliyet gösteren teşebbüsleri, aralarındaki fiyat rekabetini ortadan kaldırır mahiyette anlaşmalar yapmaya zorladığı,terminal bünyesinde kurduğu denetim sistemiyle bu anlaşmalara uyulup uyulmadığını denetlemek ve seyahat firmalarına anlaşmalara uyulmaması durumunda cezai müeyyideler uygulamak suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde örneklendirilen kötüye kullanma hallerinden "Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemleri" gerçekleştirdiği ve 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası hükmünü ihlal ettiği, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu kararın hukuka uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddi gerektiği sonucuna varılmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü;

Dava, davacı İZOTAŞ'ın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca hâkim durumunu kötüye kullandığı belirtilerek tesis edilen Rekabet Kurulu'nun 11.01.2007 tarih ve 07-01/1-1 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum, belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmış, ve Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesinde de bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyahasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması halinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş 6. maddede kötüye kullanmanın tanımı yapılmamış uygulamada sık rastlanılan kötüye kullanma halleri örneklemek suretiyle sayılmıştır. Bunlar; "a) Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,

b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,

c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,

d) Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyahasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması" olarak sıralanmıştır.

Diğer yandan, davaya konu eylem ve işlem tarihinde yürürlükte bulunan Kanun'un "Para Cezaları" başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrasında; bu Kanun'un 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara, ikiyüz milyon liradan aşağı olmamak üzere, ceza verilecek teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerinin bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar para cezası verileceği öngörülmüştür.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2007/4596
Karar No : 2009/5448

Dava dosyasındaki bilgi ve belgelerin işlem dosyasıyla birlikte incelenmesinden; davacı şirketin, rekabeti engelleyici kararlar alarak şehirlerarası otobüs seyahat ücretlerine güzergahlara göre alt sınırlar belirlemek ve denetlenmesinde öncü olmak suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlâli iddiasıyla ilgili olarak Kanun'un 41. maddesi çerçevesinde yürütülen soruşturma sonucunda dava konusu Rekabet Kurulu kararının alındığı, İzmir ilinde faaliyet gösteren terminalin, Büyükşehir belediyesi ile Ege Bölgesi Otobüsçüleri Derneği arasındaki özel hukuka dayalı "Yap-İşlet-Devret Sözleşmesi" uyarınca dernek üyeleri tarafından yaptırıldığı, terminalin işletilmesi hususunda ise dernek statüsünün yeterli olmaması nedeniyle, davacı şirketin kurulduğu, İzmir ilinde Belediye'den izin alarak faaliyette bulunan bir başka terminalin olmadığı, davacı şirketin İzmir şehirlerarası otobüs terminali işletmeciliği pazarında gerçek anlamda tek terminal işletmecisi olduğu, İzmir'de faaliyet gösteren özel terminallerin kendisine alternatif teşkil etmediği, ilgili ürün pazarında hukukî ve fiili tekel niteliği ile hâkim konumda bulunduğu, davacı şirket ile otobüs şirketleri arasında imzalanan "Yeni İzmir Şehirlerarası Otobüs Terminali Kiracılık Sözleşmesi"nin 8.16. maddesinde, "Kiracı İZOTAŞ'ın otobüs işletmeciliği ve taşımalara ilişkin olarak belirleyeceği esaslara ve ücret tarifelerine kesinlikle uymayı kabul, beyan ve taahhüt eder" hükmünün bulunduğu, Kurum tarafından davacının yolcu taşıma fiyatlarını kontrol ettiğini gösteren belge ve ifadelerin elde edildiği, söz konusu belgelerde, seyahat firmalarının İzmir terminalinden gidecekleri mesafeye uygulanacak fiyat tarifelerinin yönetmelik ve Sözleşmeler gereği İZOTAŞ'la birlikte belirleneceğinin, bu fiyatlar üzerinden yalnızca firmaların abone kartı sahibi olan müşterilerine %15 özel indirim uygulanabileceğinin ifade edildiği, davacı şirket nezdinde yürütülen fiyat belirleme toplantılarında her seyahat firmasından bir temsilcinin bulunduğu, her hat için uygun fiyat belirlendiği, bu toplantıların başkanlığını İZOTAŞ otogar müdür yardımcısının yaptığı, bilet ücretlerinin terminal çıkışında İZOTAŞ görevlileri tarafından denetlenmekte ve belirlenen bilet ücretlerini uygulamayanların önce elektriği ve suyunun kesilmekte, daha sonra para cezası uygulanmakta olduğu, düşük fiyatla bilet kesen firmaların davacı şirket tarafından cezalandırıldığına ilişkin belgelerin Kurum raportörlerince elde edildiği, davacının fiyat anlaşmalarının akdedilmesinde, denetlenmesinde ve uygulanmasında asli bir rol oynadığı, İZOTAŞ'ın bunu gerçekleştirirken hem İzmir şehirlerarası otobüs terminali işletmeciliği pazarındaki hâkim durumundan yararlanmakta, hem de kiracılık sözleşmesinin hükümlerinden güç almakta olduğu, dolayısıyla bu pazarda hâkim durumda bulunan davacının, bu hâkim durumundan yararlanarak, kiracılık sözleşmelerine 8.16. maddesindeki hükmü koymak, sözleşmelerindeki bu hükümden yararlanarak, karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında faaliyet gösteren teşebbüsleri, aralarındaki fiyat rekabetini ortadan kaldırır mahiyette anlaşmalar yapmaya zorlamak, terminal bünyesinde kurduğu denetim sistemiyle, bu anlaşmalara uyulup uyulmadığını denetlemek ve seyahat firmalarına anlaşmalara uyulmaması durumunda yaptırım uygulamak suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde örneklendirilen kötüye kullanma hallerinden "Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2007/4596
Karar No : 2009/5448

yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemleri" gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini açıkça ihlâl eden davacı şirkete, dava konusu Rekabet Kurulu kararıyla 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, 1999 yılı net satışlarının %2'si oranında olmak üzere 39.359,84-TL idarî para cezası uygulanmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacının iddiaları da, dava konusu işlemi sakatlayıcı nitelikte görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 94,40-TL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 20.05.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Ali	Turan	Zümrüt	H. Neşe
ÖZTÜRK	ÖZTÜRK	KARAKAYA	ÖDEN	SARI

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 68,40-TL
Posta Gideri : 26,00-TL
TOPLAM : 94,40-TL